

BIBLIOTEKA
Zakl. Nar. Im. Ossolińskich

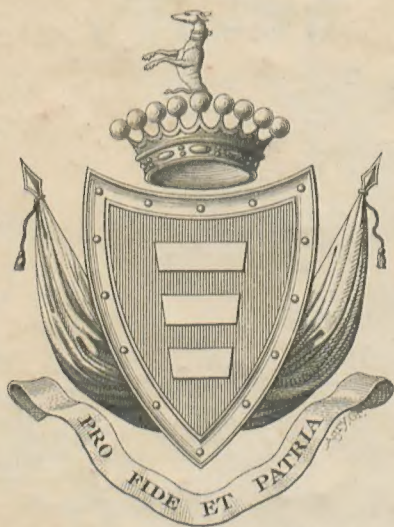
XVII

4418

W

S- 8183

949

*Ex Libris Com. Branicki
Sucha*

949

2

KAWALER POLSKI

Przez

SAMUELA *Authora* SZYMANOWSKIEGO
napisany.

*u Księgarzów
Karola Łaskiego*

Koło Pańskiego 1651

KAWALER

POŁSKI

Scinduntur vestes; gemmae Franguntur & Aurum.
Carmina, quem tribuent Fama perennis erit
Carminē fit viuax virtus Experisq; sepulchri
Dignum laude virum Musa vetat mori.

XVII - 4418 - III

WIELMOŻNEMY PANU

IEGO MOSCI

P. ANDRZEIOWI

Z DĄBROWICE

FIERLEIOWI

Dzierzawcy Smidińskiemu Panu

á Dobrodźcieowi Swemu Wielce Mściwemu,

Niepochebuiac Tritonia moia,
O Zacny Panie niosęc do Podwoia
Twoiego, dzielne Kawalerskie sprawy
Tylko chćiey konspekt pokazać taskawy
Niechćwiczonemu memu konceptowi
Dawşy ů siebie Aues, Autorowi.
Niech kto rozumie; Bymiaŭwiedziony
Prywata moy Rytm Tobie poświęcony
Być, że sie Zacny Panie z Dąbrowice
W Twoich powolnych Kompućie slug liczę
Ale Beloná Twoje zacne Dziećta,
Procz mnie tak iawnie światu zalećitá.
W Oczech Krolemskich, gđzieś szczyrym faworć

Y Fierleiońskim stawił się Humorem.
Potężny dąbiac repuls Ordyncomi
Aż y zdrádnemu Rebellizantomu.
Ktore tu krotko opisańsy dżicie
Tobie przynoszę nie trácac nędżicie,
Ze ich nie wzgárdzi ieśli Páńskich wssy,
Gruba Kámená moiá nie obruśy.

W m. Páná y Dobrodżieia mnie Wielce Mćiwego
powolny stugá
Sámuel Autor Szymánowski.

KAWALERYA POLSKA

O Gromne Echo Marsa Walecznego/
 Głosno w Tryonách Kráiu Sármaćkiego
 Brzmi/ Tryumphałne roznošac nowiny/
 Po Rebelliey wšyſtkiey vkráiny.
 Powiełkich trudách flopotow Marsowych/
 Po krwáwých Tarcách Belony surowych.
 Po nieſpokojnych Sátornowych czáſiech/
 Po długich Polſkiey Korony niewczáſiech.
 Po ſmetnych Threnách cieniorodney Kloty/
 Okiem weſoly m Hiperion zloty.
 Poyrzał życzliwie w Sármaćkie Tryony/
 Rozpedził rožno buyne Aquilony.
 Gdy niechetnego częſto króć záwodu/
 Od dawná z Láchy Ruſkiego Narodu.
 Sroga ſaráńca wſtála z vkráiny/
 Rebellizántow z niewiełkiey przyczyny.
 Ztąd iákie turby Marsa walecznego/
 Wſzczęły ſie ſrogie. Narodu ludzkiego

Pierſze
 Kamory.

Z Rebelizanty z Konnirowanemi/

Z Hamem Tatarskim Kozaki zdradnemi.

*Zostę wo-
dy.* **Głiemylnym świadkiem są nam Dółte wody
Naszey na on czas początku niezgody.**

Pomnię Korsunskie trwaja skropione Łany/

Gdzie został żołnierz na Placu Bwarciańy.

Zbórąż **Długo w pamięci po to będa stały/
Zbórążskie mury będa to chowały.**

Jako stus wielki Woyska obleżone/

Polskie strzymały przez wodze ćwiczone/

I. M. P. **O Cny Fierlein dośad światą stawa/**

Wo. Sed **Twoja brzmieć nigdy nie ystanie sława.**

Andrzej **Jakoś ty zamknął wrotą do Korony/**

Fierley **Ordziej Kozaki/ A impet halony**

Heiman **Nieprzyjacielskiej zstrzymales potężnie**

Korony **W Zbórążskich polach dając repuls meżnie.**

Przez co Twa zacność wśedzie zawołana/

Prawico w on czas Kazimierza Pána.

Ten jako pretto został Panem nowym/

Zaraz niegárdzac Kłopotem Marsowym

Idzie pod Zbórąż chcąc dodać odśieczy/

Woyskom Koronnym mając ie na pieczy.

Tu jako zgarzścię ludzi stawa meżnie/

W Zborowstich Polach wspierając potężnie.

Ordynskie Pułki Hama Tatarskiego

Aż y Kozackie zgracie/ Chmielnickiego.

Niezachowane gdzie mniemam Tysięcy

Zborow. **Nad dwakroć było ieżeli nie wiecy.**

*Hetman
iako rg-
ka pr-
wa Mo-
narchy
kázdego.*

Nie Kázmierzá iedną nie strwożyły/
Nie przyacielskie tak potężne síly.
Aż sie wośtátku do przymierza sklonił
Hám/ A Chmielnicki znogi sie poklonił
Coż teraz czyni zapomniawszy swego
Poddáństwa/ Pánu poprzyśiężonego.
Złupiwszy Woyská Ordy niezliczone
Z Hámem Tátárskim ná głowę ruszone:
Idzie do Polskiey gdzie go inż gotowo
Czeka Monarchjá Kázmierz swa Głowá
Pod Beresteczkiem. Z Woyski obronniemi/
Tak Cudzoziemcy iáko Kwarcíanemi.
A pospolitym Koronnym Solnierzem/
Który z Powiatów ciągnął z Kázmierzem.
Zład dla iezyká podiażd w rózne strony
Z Woyská Polskiego idzie rozpuszczony.
Tenże znác dáć o nieprzyacielu/
Hámie Tátárskim y Kozáckim Chmielu/
Ze sie inż zbliża ku Beresteczłowi
Chcąc polem bitwe dáć Kázmierzowi.
Tu zaraz w Woysku powstaia rumory/
Bitnego Marsá roia sie humory.
Chciwym Affektem surowey Bellony
Czeka gotowo/ Solnierz vzbroyony.
W tym dzień dwudziesty osmy następnie
Czerwca inż do nas Ordá sie gotnie.
Już sie o Polski Oboz ocieráia
Pulki Tátárskie gdzie lożnych ścináia.

Berestecz

22

primus
motus

Salto

Zá ktořem wstepem/ wnet wšyřłowány/
Stawa swa sprawa Kawaler wybrány.

Polsti Hártowna przyodžiany Dbroia/
W tym sie Ordyńskie Bunczuki zároia.

Tych impet meźnie Lubomirski šciera/
A ku přepráwie řad przyřli nápiera.

Gdźie w vchodzeniu Trup z Báchmatow leci/
Od Polskiey Szable iáto podle šmieci.

Tu znacnych Murzow šile ná šcináno
Tatarskich/ drugich żywo poimano.

Brorzy ná jutro Háma obiecali/

A Chmiela wšyřcy w iedno sie zgadzali/
Ze dźis w Korcynie nocleg odpráwuie

Jutro sie stáwie do was obiecuie.

Noc záтым zářlá wšyřkiem podeyřřána
Czuyňa straź nie spi w polu až do Rána

Wtáź trzeźwy podřluch z koniá nie z šiadáigc/
Uádřtáwia vchá: Dniá oczekáwáigc.

Sloty Lucypher porym gdy sie w žnieci/
A polerowny řodiáť ošwieci.

Biedly Pháeton swoiemi řolámi/

Emy Chorrónowe rozgánia z čieniami.

Dźien Apostolom Páńřkim pořwieřony
Juž nářtepuie dźis čciwy Bellony.

Przeřlem žwycieřtwem wczorářřym iáť znówu/
Káźimierz řuká zář swego oblówu.

Juž w spráwie čzeřa/ až teź o godzinie
Dźieřátey řroga Orda žewřád plynie

S. M. P.
Cheraży
Koruny
Kredens
piernicy
odprawy
is.

Ham n
Korcynie
noclegu.
is.

S. Piotr
Pánřa

Już gęste Pulki lany okrywaia/
 Ordyńskim trybem po polach lataia/
 Długo niebawiac z ogromnem okrzykiem/
 Na Woyskã Polskie stoczą kominamiem.
 Tu sie kruszy Woyskã Sarmackiego/
 Wesprze potężnie Ordyńcã przedniego.
 Powiat Krakowski y Sandomierzanie/
 Leczycki Lublin także y Chelmianie.
 Mestwem Lechitow onych starobawnych/
 Przodkow Sarmackich na wysstet świat słaz
 Gdzie Tatarskiegożama Brat rodzony/ (wonych
 Zostal na placu snadz obzglowiony.
 Tu naginelo wiele Murzow znacznych/
 Lecz zdruga strone Kawalerow zacnych.
 Niepowetnie Cna Korona straty/
 Nie nagrodzoney znaywiekszy intraty.
 Tu Kazanowski zdrowiem pieczetnie/
 Zaczny Senator niech go lamentnie.
 Halicka ziemia Kastellana swego/
 W Senacie Kadjie a w Boiu meznego.
 Ale y biada wtaz Lubelski Grodzie
 Lamentuy po swej zalosney przygodzie,
 Już nieodmienna do glã cie powinã/
 Zbyles Staroszy swego z Osolina
 Ziemi Ganocka, zaluy Stadnickiego/
 Spraw Podkomorskich Sedzie rostopnego
 Zaluy Ligezy Przemyski Powiecie/
 Już twoy Chorazzy nie żyje na świecie

Brat Hã-
 mow zgi-
 nał Mur-
 zow sã
 nãginglo

P. Halic-
 ki zgi-
 nał,

p. Staro-
 sã Lubel-
 ski zgi-
 nał.

p. podko-
 morzy sã
 noski zgi-
 nał

Na tym p. Chora

Z prze-
myski
zginat,
P. Ruczy-
cki zgi-
nat.
p. Miast-
kowski
zginat.

L. M. p.
Fierley
Andrzej
postrzelo
ny Dzie-
rżewski
Gwidius
ski.

pożoiowy.
Hąski
na kwe-
stych.

Hąski

Nie ty mże został y Kzeczyci płacu/

Smetna nowino/ Krewnym pełna płaczu/

Jeden w Zborowskiej záległ swóia głowa/

Tu drugi przez moc Bellony surowa

Wic też Miastkowski Stánislaw od Rány/

Smiertelney skonał z luku ostrzelány/

Oprocz drobnieyszch/ ci wszyscy w potrzebie/

Skończyli żywot/ ktorych duchy w niebie.

Wieczney radości niechay używają/

A Ciała w grobach swych odpoczywają/

Coż znówu rannych w tałowym opale/

Kto może głicyć/ kto sie wniknąć strzale

Stręgiego luka może wypuszczoney/

Chybła cieciwa potężnie rzuconey

Stych tu Sierleia przypomnie meżnego/

Jako nie wydal Stręia Rodzonego.

W dziele Marsowym ktory dwa postrzaly/

Odniosł Wyczyste gasząc krwia zapaly

Wrócam sie zátym znówu do pierwszego

Wdálszym progressie Aktu Marsowego/

Czwartkowa kończąc potrzebe waleczną.

Wocna zawodzą straż w pole bezpiecną.

Czynnego w kóło rozwiódłszy Podsucha/

By nie ospale nadstawował vchá.

Mając Awizy ze dnia intrzyzszego/

Z Hąmem zároveň mamy Chmielnickiego/

Ktory preczuroszy o Polskiej potędzie/

Gniwa sie przeciw Chmielowey przysiedze

Bo gdy go z Krymu do Polskiej wołował
 Z soba zwycięstwo pewne obiecował
 Mówiąc że w Polsce już ludzi nie stało
 Woennych, ~~który~~ i eśli jest co tedy mało
 Oczymgdy insha doydzie go nowina/
 Żatrwoży wielkość Woyska Tatarzyna
 Będ Chmielnickiego surowo strofuie/
 Owo mu zwycięstwo przecie obiecuię
 Jak znówu tedy rano w dzień Piątkowy
 Żolnierz wychodzi do sprawy gotowy/
 Ktoremu nieco Tuman na przeszkodzie/
 Po tak przyiemney wieczorayşey pogodzie
 Wiec nowym Trybem Krol Woyska sżytnie/
 Wszystkie feregii eżdżąc przepatrnie
 Aiało Orzel strzydła rozszerzone
 Teżyma tak były Pulki postawione
 Na prawym bołu Hetman wielki stoi/
 Tuż Żolnierz w świetney jego sprawie zbroi/
 W swoim porządku czeka rozkazania/
 Jako swym Trybem iść ma do portkiania
 W tym Lubomirski Kompucie wstawa/
 Kiedy y wielki Hetmańska Bula wia
 Miałeć w pośilku z soba Woiewode/
 Braclawskiej ziemie z którym trzyma zgoda
 Lewe zaś strzydło Winiowiecki bierze
 X sprawa nierządzi w nielekliwej cerze
 Tuż Kalinowski przy polney Bula wie/
 Kżdu przesrżęga w swej wojenny sprawie

(obłony
 przez
 wazy o
 wielko
 ści wo
 jski
 iela
 str
 fuis.

Tworzą
 poranku
 to jest u
 gła pow
 iadano
 że to pr
 zec cz
 rychmiel
 nickiego
 sżyk wo
 ysk pol
 l. M. p.
 Kraków
 prawe
 skrzydło
 l. M. p.
 Choraz
 zy Kar.
 l. M. p.
 Woiewo
 Braclaw
 ski.
 Na lewą
 skrzydło
 swych

X. I. M. Swoych też Koronny Mārshałk sprawuie/
 P. Woje Czystwa Minerwa śmieie animuie/
 wona R. Ci tedy byli Przechacni Wodzowie//
 ska. Obudwu strzydel przy Ockowey głowie/
 I. M. p. Miedzy strzydłami/ samo stoi Czolo/
 Hetman Monarcha Polski ktorego okolo/
 polny ko. Ogniste Woyska sprawa otoczyly/
 rony. Tak Cudzoziemskie iako Polskie byly/
 I. M. p. Tali tedy byl był Woyska Polskiego/
 Mi rsta. Przez Kazimierza w polu sprawionego/
 też Ko. Sprzeciwney strony Ordy niezliczone/
 rony. Gesto miesiacem staly rozsądzone/
 We srod Po garach/ ktore woysko opasaly/
 ku I. K. Aż do potrzeby w swej sprawie czekały/
 M. Pan Harcownik iednak wie sie nie cierpliwy/
 nisz Mi. Po miedzy woyski kowie Junackiey chciwy.
 toś biwy. Na zartkich koniech strzelca wiezdziac/
 Orda po. Beda/ y blisko z soba sie ścieraiac.
 garach. Zatem Chmielnicki noca sie sprawiwoşy/
 sroa słaz. Tabor z Nemora ku nam przeprawiwoşy/
 nęła. Już o dwunasty poczał następować/
 Harcow- Na lewo strzydło Taborem kierować.
 sik. Biorac sie prosto ku pospolitemu/
 Chmiel- Ruszeniu/ tedy Krol Wiśniowieckiemu
 nicki na. Każe nastąpić na Tabor y działa/
 sępnie. Których piecdzieśiat ta chalastra miała/
 gwarz na. Tu wiśniowieckie Kiaże krom powagi/
 lewe sk. Zwyczoyney swojej zażyie odwagi/
 rzydło. Działo
 Ksiażę
 sie I. M.
 winio
 wretkie
 potyka
 Działo

Brezolucya wderzy sie sporo/
 Tabor Kozacki rozrywa w kilkorol/
 Ale tym wstepem szkoda w swoich czynie
 Marsowym dzielem wtraty wetnie.
 Gdzie pod Taborem/ Chorągiew mu cala/
 Jezdy porzadney na placu zostala.
 Rezy wspartego meznie/ Sieradzanie
 Posilkowali/ tuż y Leczycanie
 X Chelmski Powiat ruchem nie leniwym
 X mestim sercem pewnie nie lekliwym.
 Stamte zas strone. Orda/ Chmielnickiego
 Posilkowala od Samá Krymskiego/
 Alipoteżnie wsparci wciekali/
 Aż y Kozacy wzad wstepowali
 Zniezmierna strata y szkoda niemała/
 Słóżywszy na dol cha: da myśl zuchwała.
 Gdyż nasze Czoło także strzydło prawe/
 Tak wsparło zgranie Tatarskie ciekawe.
 Ze inż posilkow nie mogli Chmielowi
 Dać żadna miara Tatarowie owi.
 Co sie aż pod Bor miesiacem wdali
 Tylko iak durni zdaleka patrzali.
 Na zamiehanie frogie Chmielnickiego/
 Potym Fortelu zażyć chcąc inzego
 Prawemu strzydłu Borami zachodzą/
 Woyska naszego y w tyl na nie godzą.
 Ale ich y ta spazyla ochota/
 Gdyż im da ognia gotowa piechota.

Książę
 I. M. w
 eroie Ta-
 bor rozry-
 wa

posilkowa-
 ia Książ-
 ęgi 1.
 M. to po-
 wiarty po-
 spoliciego
 roscenia

Orda po-
 siłkuias
 Chmiel-
 ale wies-
 kania dw-
 zy

Tatars-
 wiechcia
 li wryt
 skrzydło
 pr. zaci-
 tu piech-
 niolop.

Wtóra po Boru na zasądźce była/
A nie mało ich z Bachimátow zrażła.
A tak sie wiecey sami nie kusili/
Ordyńcy tylko zdaleka patrzyli
Jak Chmielnickiego dobrze obracają/
Ali mu w Taborze odpoczynku dają.
Wiec prawe strzydło na sie pomyka/
Do nich: A onych czarny Charon była
Dział co raz palac nie bez znaczney słody/
Do Ordy ktorych pelno iako wody.
Pod wlosianemi gesto Buńczukami/
Nieprzyjawnemi gnuią sie Pulkami.
Ktorem gdy nasi czesto przygrzewają/
Konni y piechy palic nieprześtają.
Gesto Cátarstím ścielac Polá Trupem
Ali sie latomem namniey bawiac lupem.
Sporym pospiechem sprawę następują/
Już sie Ordyńcy wciekac gonią.
Wiec potli mogli poty sie blakali/
Aż na ostaték gdy nie wytrzymali.
Puszczą wrosypkę zwyczajne Bachimáty
Chroniac sie dalszey Woyska swego stráty.
Zatem i nasi daleko wpogonia
Idą a owi wroźne katy stronia.
Jednak sie kupic musza do przeprawy/
Gdzie niespodzianey zażyją zabawy
Gdy voluntarze na nich vderzyli/
Na dwa Tysiące Trupem položyli.

Ordynarz

W. 1705

24

W. 1705

Ordynarz

W. 1705

W. 1705

Kiedy Jasyru nabrali niemalo?
 Wiele Bachmatow onym sie dostalo.
 Miedzy inſzemi y poiazd ſamego/
 Dostat sie do rak Hamá Tatarſkiego.
 Rydwan Bogaty koſtorney roboty
 Grancle iedwabne y złote forboty:
 Sam czerwonego nápozo: koloru/
 Zwierzchu y zewnatrz Pánſkiego ſplendorn.
 W którym Kobyle pieczenie gotowe.
 Ualezli/ Także napicie Hamowe.
 Pare ſlaſz srebrnych mleka wárzonego/
 Kroiu wſzey przyprawy bylo Kobylego.
 Sktorey żywnoſci Ham ogołocony/ (ny
 Z Oſtatkem Woyska pierzchnal wroźne ſtro:
 Tuż y Chmielnicki odbiezał taboru/
 Snadź ſtropowany v Hańſkiego Dworu.
 A ten tu záraz tolem oſkoczono
 Przy błotnych ſławách geſto obleżono:
 Tużgo Brol Polſki zárazem dobywa/
 Sprzeſzlego Boiu nie nieodpoczywa.
 A ow ſie przecia od gryza potojnie/
 Billa wycieczek czyni wnoocy meźnie.
 Aleniewiedzac Bellony ſanoru/
 Co ráz vſtąpić muſi do Taboru:
 Bo tam zárazem dziedzele obráli/
 A Chmielnickiego Regiment mu dali/
 Czern iednak wſzyſtka/ miłoſterdzia proſi/
 Kaźmierzowi iuż Poddánſtwo głoſi.

Kje
 Kje

Nap
 Nap

Ham
 tick
 Chmiel
 wiaz
 z. ſka

dziedzele
 obrali
 w
 mi
 chmielni
 ckiego
 Oien

Ticho trątkuie chcąc wydać Stárszyna/
Kładąc przywodu w szyćke nánich wine.
Po tánto w dluga poszto om o sobie
Kádzi/ iák by sie miał wykráść w tey dobie/
Tákci sie wymknął/ Fortel niesłychány/
Ten nieprzyiáciel z sieci w wilłány/
Kto kiedy słyżal przez rzeki y stáwy/
Aby z Kózuchow miały być przepráwy.
Lecz Bog nádzieia że po tákiey strácie/
Nieprzyiáciela da znówu bogácie/
Do rók zewszystkim Anáśe zawody/
Szczęśliwey da Bog vżyia pogody.

